

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.169/2022/7.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Sándor Szegedi Szent-Ivány Komáromi Eversheds Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sándor Péter ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Juhász Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Juhász Ádám ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Vállalkozói díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 29.G.20.479/2021/68.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 29.G.20.479/2021/69.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 800 000 (nyolcszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] Nyílt közbeszerzési eljárást követően 2018. július 30. napján a felperes, mint vállalkozó és az alperes, mint megrendelő között vállalkozási szerződés jött létre község neve Község csapadékcsatornázása I. ütem (a továbbiakban: létesítmény) teljeskörű kivitelezési feladatainak ellátására község neve község belterületén a közbeszerzési dokumentációban részletezett helyszínek szerint.

[2] A vállalkozási szerződés 2.1. pontjában a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az alperes ajánlattételi felhívása, közbeszerzési dokumentációja, a dokumentáció részét képező műszaki leírások, kiviteli tervdokumentáció, árazatlan tételes költségvetési leírás, az ajánlattételi szakaszban az alperes által adott esetleges kiegészítő tájékoztatások és a felperes, mint nyertes ajánlattevő ajánlata alapján elkészíti, teljes körűen megvalósítja az építési beruházást, biztosít valamennyi anyagot, eszközt, berendezést, felszerelést, munkát, amelyek szükségesek az építési beruházás megvalósításához.

[3] A szerződés 2.3. pontjában a felek rögzítették, amennyiben az építési beruházás megvalósításának alapját képező egyes dokumentumokban vagy azok között ellentmondások mutatkoznának, akkor mindig az a dokumentum az irányadó, amely a legátfogóbb és minőségileg a legmagasabb értékű teljesítést eredményezi.

[4] A szerződés tárgya magában foglalta az összes olyan munkát és költséget, amely az építési beruházás komplett, működőképes, rendeltetésszerű használatra alkalmas megvalósításához szükséges. A kivitelezés során a felperesnek el kellett végeznie minden

olyan építési, bontási, átalakítási, terület-előkészítési munkát, melyek szükségesek a vonatkozó jogszabályi és hatósági előírásoknak, szabványoknak való megfeleléshez és az azokban előírt feltételek alkalmazásához (2.4. pont). A szerződés 2.5. pontja szerint a felperes kötelezettsége a szerződés tárgyát, a szerződésnek megfelelően, az abban szabályozottak, valamint a vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, magyar és Európai Unió előírások és szabványok szerint műszakilag és minőségileg kifogástalan kivitelben, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban, a teljesítési határidőre kivitelezni. Az építési munkát – ahol a Magyar Szabvány osztályba sorolást határoz meg – I. osztályú minőségben kell elkészíteni. Abban az esetben, ha a vonatkozó MSZ EN előírás nem határoz meg osztályba sorolást, akkor az alkalmazott anyag legjobb gyártó minőségi besorolásának megfelelő minőségben kell elkészíteni. A 2.6. pont alapján amennyiben a felperes nem 2.5. pont szerinti minőségben teljesít, az alperes jogosult az adott munkát, munkarészt a felperessel kijavíttatni, amelyet a felperes köteles haladéktalanul elvégezni.

[5] A szerződés 2.28. pontja szerint a felek a munkavégzéssel kapcsolatos minden lényeges adatot, körülményt és utasítást az elektronikus építési naplóban kötelesek egymással közölni.

[6] A vállalkozási szerződés 4.4. pontja alapján az alperes köteles a munkát a felperes 8 napos előzetes észrevételére esetén a felperes értesítésében megjelölt időpontra kitűzött átadás-átvételi eljárás során megvizsgálni és vizsgálat alapján felfedezett hiányokat, hibákat, a hibás munkarészekre eső költségvetési összegeket, valamint az érvényesíteni kívánt szavatossági igényeket jegyzőkönyvben rögzíteni. A szerződés 4.5. pontja értelmében a műszaki átadás-átvétel feltétele a szerződésben meghatározott munkák maradéktalan teljesítése. A szerződés 4.6. pontja szerint az alperes a sikeres műszaki átadás-átvételtől felvett jegyzőkönyv időpontjában veszi át a munkát a felperestől. Amennyiben az elvégzett munka a megszabott paraméterek szerinti építési munkák, valamint tereprendezések rendeltetésnek megfelelő kialakítása vagy a személy- és vagyonbiztonság követelményeinek nem felel meg, nem veszi át a munkát. A szerződés 4.7. pontja alapján a felperes kötelezettséget vállalt azért, hogy a vállalkozási szerződés keretében megvalósuló munkák a vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, magyar és Európai Unió előírások, szabványok, a vonatkozó műszaki előírások szerint készülnek el. A szerződés 4.8. pontja értelmében határidőben teljesít a felperes, ha az átadás-átvétel a vállalkozási szerződésben előírt határidőn belül, illetőleg határnapon megkezdődött és 30 napon belül befejeződött, kivéve, ha az alperes a munkát nem vette át.

[7] A vállalkozási szerződés 5.1. pontja szerint a vállalkozói díj 200 433 120 forint + áfa volt, azzal, hogy a beruházás a fordított áfa hatálya alá tartozott. A szerződés 5.8. pontja szerint a felperes a Ptk. 6:155. § (1) bekezdés szerinti késedelmi kamat felszámítására volt jogosult az alperes fizetési késedelme esetén.

[8] A vállalkozási szerződés 5.9. pontja szerint a kikötött vállalkozói díjon felül csak a pótmunka ellenértéke számolható el, amely tekintetében pótmunka a szerződés alapját képező dokumentációban nem szereplő külön megrendelt munkatétel (munkatöbblet) [191/2009. (IX.15.) Korm. rendelet 2. § f) pont]. A pótmunka elszámolására, kifizetésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, amennyiben azt az alperes a felperestől kifejezetten írásban megrendeli. Pótmunka kizárólag a felperes vonatkozó – a mindenkor érvényben lévő építőipari normajegyzék szerint elkészített és a műszaki ellenőr által jóváhagyott –

ajánlatának alperes általi elfogadását követően, az alperes kifejezett megrendelése esetén kezdhető meg. A pótmunka ajánlatot az Összevont Építőipari Normarendszer alapján, TERC költségvetés-készítő programrendszerrel kell elkészíteni. A pótmunka elszámolására olyan külön díjazás keretében kerülhet sor, ahol a külön díjazás a Kbt. előírásainak megfelelő szerződésmódosítással, vagy új közbeszerzési eljárás lefolytatásával kerül rögzítésre.

[9] A vállalkozási szerződés 6.1. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy a felperes kötbérfelelősséggel tartozik, ha késedelmesen teljesít. A szerződés 6.2. pontja szerint késedelmes teljesítés esetén a kötbér mértéke az áfa nélkül számított ellenszolgáltatás 1%-a/naptári nap. A felperes tudomásul vette, hogy a szerződésben meghatározott munkát legkésőbb a készre jelentés napjáig el kell végeznie, azonban késedelembe a teljesítésre nyitva álló, a 4.2. pontban rögzített teljesítési határidő eltelte után esik. Amennyiben késedelmi kötbér fizetésére köteles, a szerződés szerinti, áfa nélkül számított ellenszolgáltatás 1%-a/naptári nap mértékű késedelmi kötbért köteles fizetni a késedelembe eséstől a tényleges teljesítésig terjedő időszakra. Az érvényesíthető késedelmi kötbér maximális mértéke a szerződés szerinti áfa nélkül számított ellenszolgáltatás 20%-a.

[10] A felek a 2019. május 29. napján kelt 1. sz. módosítással a vállalkozási szerződést módosították. A létesítmény keretében megvalósuló átemelő kivitelezéséhez szükséges elektromos hálózat bővítésének időtartamát az áramszolgáltató az előre kalkulált 6 hónap helyett jelentősen hosszabb időben határozta meg, ezért a létesítmény az elektromos hálózat bővítésének megvalósulásáig nem tudott volna rendeltetésszerűen működni, így áthidaló megoldásként dízel szivattyú beszerzése és használata volt szükséges a hálózatbővítés szolgáltató általi kiépítéséig. A felperes pótmunkára vonatkozó árajánlata szerint a szivattyú anyagköltsége 6 980 000 forint, díjköltsége 0 forint. Az alperes a felperes árajánlata alapján a pótmunkát megrendelte. A felek kivitelezési véghatáridőként 2019. szeptember 30. napját határozták meg, a vállalkozói díjat 209 866 970 forint + áfa összegre emelték.

[11] A vállalkozási szerződés 2019. szeptember 17. napján kelt 2. sz. módosítása alapján a vállalkozói díj 208 226 970 forint + áfa összegre módosult.

[12] A felperes az általa kivitelezett létesítményt 2019. szeptember 20. napján előzetesen, majd 2019. szeptember 30. napján készre jelentette.

[13] A 2019. szeptember 30. napján megtartott műszaki átadás-átvételi eljárás során alperes a létesítményt nem vette át, arra hivatkozással, hogy az a rendeltetésszerű használatra nem alkalmas. A felvett jegyzőkönyv 1. sz. Melléklete tételesen megjelölte a létesítmény rendeltetésszerű használatát akadályozó hiányokat és hibákat (összesen hatot), valamint az egyéb, a létesítmény rendeltetésszerű használatát nem akadályozó hiányokat és hibákat. Az alperes egyben megállapította felperes kötbérfelelősségét is. A felperes a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibák kijavítását 2019. október 4-ig vállalta. A mellékletben a záportároló rézsűburkolásának befejezése még az „egyéb hiányok” között szerepelt.

[14] A felperes a 2019. szeptember 30-i jegyzőkönyvben a rendeltetésszerű használatot és a műszaki átadást akadályozó hibaként megjelölt hibákat és hiányosságokat 2019. október 3. napjára kijavította és ismételten kérte a műszaki átadás-átvételi eljárás

megkezdését. A javítási munkákat 2019. szeptember 30. és október 1. napján 21-21 fő, 2019. október 2. és 3. napjain 22-22 fő műszaki, gépkezelő, tehergépkocsi vezető és segédmunkás összetételű létszámmal végezte.

[15] A 2019. október 7. napján tartott műszaki átadás-átvétel során az alperes a létesítményt továbbra sem vette át: a jegyzőkönyvben rendeltetésszerű használatot akadályozó hibaként jelölte meg, hogy a záportározó oldalrézsűjének burkolása nem készült el, és azt, hogy felperes által beszerzett és átadott dízel szivattyú üzemeltetését lehetővé tevő összekötő idomok nem álltak rendelkezésre. Kérte az összekötő idomok átadását és a dízel szivattyú beüzemelését. A felperes jegyzőkönyvben rögzített álláspontja szerint a záportározó oldalrézsűje burkolatának hiánya nem akadályozza a létesítmény rendeltetésszerű használatát, továbbá a vállalkozási szerződés 1. sz. módosítása a dízel szivattyú összekötő idomainak beszerzésére és a beüzemelésre nem terjedt ki. Ettől függetlenül felperes vállalta a szivattyú összeszerelését, de az alperes a kötbérigényét visszautasította.

[16] A műszaki kiviteli terv szerint a záportározót burkolni kellett. A burkolati hiány 15 m² felületen a tározó felső karéján volt, a tározó ezért be tudta tölteni funkcióját.

[17] A felperes a szivattyút 2019. szeptember 30. napját megelőzően megrendelte és az alperes telephelyére leszállította. A szivattyú beépítése, rendszerbe kapcsolása és beüzemelése nem képezte a felperes szerződés szerinti feladatát, a csatlakozó idomok nem részei és tartozékai a szivattyúnak, azok az ideiglenes üzem mobil kellékei.

[18] A felperes a 2019. október 7-i jegyzőkönyvben megjelölt két hiányt 2019. október 10. napjára kijavította és ismételten kérte a műszaki átadás-átvételi eljárás megkezdését.

[19] A 2019. október 16. napján tartott műszaki átadás-átvételi eljárás során az alperes a létesítményt nem vette át. Átvételt akadályozó hibaként jelölte meg az iskola udvarán elkészült csapadékvíz gerinc az 1-0-0 jelű csatornába történő bekötésének hiányát és az ingatlan 1 címe. szám előtti átereszt bekötésének hiányát. A felperes jegyzőkönyvben rögzített álláspontja szerint az alperes az iskolai bekötés hiányát korábban nem közölte. A felperes vállalta a hibák kijavítását és következő napra készre jelentette.

[20] Az iskola udvarán tervezett zárt csatornáról a kiviteli tervben nem készült hossz-szelvény, a helyszínrajzon nincsenek feltüntetve a csatornára vonatkozó magassági adatok. Az iskola telkének csapadékvíz bekötése nem a közterületi csapadékvíz-elvezető rendszer alapeleme, hanem csak egy csatlakozó részegység. Az iskolaudvar burkolattal való lefedettsége és lejtéviszonyai alapján az iskolában az esetleges csapadék nem okozott volna kárt.

[21] Az ingatlan 1 címe. szám előtti átereszt a helyszínrajzon már korábban meglévőként szerepelt, a hossz-szelvényen nincs feltüntetve, a kiviteli terv műszaki leírásában szereplő tervezett csatornahálózat összesített adatai táblázatban, a terv árazatlan költségvetési kiírásában nem szerepelt, így a vállalkozási szerződés az átereszt építését nem tartalmazta, a meglévő átereszt felhasználásával számoltak. Az átereszt a felperes megépítette,

a hiba abban állt, hogy az 1-0-0 jelű gerincbe csatlakozásnál volt egy kisebb burkolati hiány, amely azonban nem gátolta a csapadékvíz csatornaárokba kerülését.

[22] A 2019. október 17. napján tartott műszaki átadás-átvételi eljárás során a felek egybehangzóan megállapították, hogy a létesítmény rendeltetésszerű működést akadályozó hibát nem tartalmaz, az alperes lefolytatta a létesítmény műszaki átadás-átvételi eljárását. A jegyzőkönyv mellékletében felsorolták a fennmaradó, rendeltetésszerű használatot nem gátló hibákat és hiányosságokat, melyek kijavítására az alperes a felperest felhívta.

[23] A felperes a hibák kijavítását folytatta, majd 2019. november 11. napján kérte a megkezdett műszaki átadás-átvételi eljárás lezárását. A 2019. november 18. napján tartott műszaki átadás-átvételi eljáráson ismételten hibalista felvételére került sor, amelynek kijavítására az alperes felhívta a felperest. A felperes jegyzőkönyvben rögzített álláspontja szerint rendeltetésszerű használatot nem akadályozó hiba kijavítása, illetve pótlása esetén az átvétel nem tagadható meg.

[24] A felperes a megjelölt hibákat kijavította, majd 2019. november 22. napján ismételten kérte a megkezdett műszaki átadás-átvételi eljárás lezárását. Az alperes műszaki ellenőre 2019. november 22. napján kiadott nyilatkozatában rögzítette a 2019. november 18-i jegyzőkönyvben megjelölt hibák kijavítását és a létesítmény elkészítését, amely alapján alperes a létesítménnyel kapcsolatos műszaki átadás-átvételi eljárást 2019. november 25. napján befejezte és a létesítményt átvette.

[25] A felperes 2019. december 2. napján benyújtotta a teljesítésigazolását alperes részére a végszámlával együtt, azt a felperes képviselőjében személy 1 neve ügyvezető írta alá. A teljesítésigazolás szerint a teljesítés időpontja 2019. november 25. napja, értéke 57 902 130 forint (ebből eszközbeszerzés 6 980 000 forint, építési tevékenység 50 922 130 forint), melyből az előlegszámla részösszege 5 010 828 forint levonásra került. A teljesítésigazoláson az alperes műszaki ellenőre 2019. december 2. napján igazolta, hogy a végszámlában feltüntetett munkát a szerződésben foglaltakkal összhangban megfelelő minőségben a felperes elvégezte, ezért a számla benyújtható. A teljesítésigazoláson ezt követően az alperes képviselőjében személy 2 neve polgármester 2019. december 17. napján igazolta a munka műszaki teljesítésének 2019. november 25-ig történő elvégzését és azt, hogy a számlát a szerződésben foglaltaknak megfelelően állította ki a felperes. Feltüntette, hogy a vállalkozási szerződés 6.2. pontja alapján érvényesített kötbér értéke 41 645 394 forint, amely a számlából levonásra kerül. A/2019 számú végszámla összege 45 0911 302 forint, fizetési határideje 2020. január 1. napja volt.

[26] Az alperes felperessel szemben a vállalkozási szerződés szerinti maximális 20%-os késedelmi kötbért (azaz 41 645 394 forintot) érvényesített és ezt beszámítás útján a vállalkozói díjból visszatartotta. A felperes a késedelmi kötbér igényből 3 napot, azaz 2019. október 1. napjától október 3. napjáig terjedő időtartamra eső 6 246 809 forint összegű késedelmi kötbért elismert. A szerződésben kikötött 2019. szeptember 30-i teljesítési határidőhöz képest állítása szerint a szerződést 2019. október 3. napján teljesítette, ezért 2019. október 4. napjától kezdődően már nem volt késedelemben.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[27] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 35 398 585 forint vállalkozói díj és ezen összeg után 2020. január 2. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:238. §-a és a 6:155. § (1) bekezdése alapján.

[28] Kereseti kérelmét arra alapította, hogy a vállalkozási szerződést szerződésszerűen teljesítette, ezért a vállalkozói díjra jogosult. Az alperes a 2019. október 4. napjától kezdődő időszak miatt érvényesített késedelmi kötbért jogtalanul vonta le a vállalkozói díjból. Arra hivatkozott, hogy egyrészt a késedelmi kötbér beszámítása sértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 135. § (6) bekezdésében foglaltakat, másrészt az alperes a Ptk. 6:247. § (3) bekezdése ellenére jogszerűtlenül nem vette át a létesítményt akkor, amikor a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibák már nem álltak fenn, ezáltal olyan időszakra is kötbért érvényesített, amikor ő, mint vállalkozó már nem volt késedelemben. Hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 6:150. § (1) bekezdése alapján közbenső szerződésszegést követett el az alperes, amikor a felperes készrejelentéseit követően 10 napig nem vizsgálta meg a létesítményt és erre az időszakra is késedelmi kötbért érvényesített, továbbá az alperes a hibákat nem egyszerre, a létesítmény 2019. szeptember 30-i átadás-átvételekor, hanem időben elhúzódva hozta a felperes tudomására, amely a kötbérterhes kijavítási időszak kitolódását eredményezte, ezzel az alperes megsértette a Ptk. 1:4. § (1) bekezdése szerinti elvárható magatartás elvét.

[29] A felperes álláspontja szerint az alperes a 2019. október 7-i átvételi eljárást csak 4 nappal a felperesi jelzést követően tartotta meg, a záportározóval kapcsolatos hiba a 2019. szeptember 30-i jegyzőkönyvben rendeltetésszerű használatot nem akadályozó hibaként szerepelt. Az alperes a 2019. október 16-i átvételi eljárást hat nappal később tartotta csak meg, az iskolai bekötés hiányát korábban nem közölte, az átereszt bekötésének hiányát pedig a 2019. szeptember 30-i jegyzőkönyvben rendeltetésszerű használatot nem akadályozó hibaként jelölte meg. Felperes állította, 2019. október 17. napján rendeltetésszerű használatot akadályozó hiba már nem állt fenn. Valamennyi az alperes által jelzett rendeltetésszerű használatot akadályozó hiba 2019. szeptember 30. napján felismerhető volt, és alperes közlése estén annak kijavítását a felperes 3 nap alatt elvégezte volna.

[30] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes a vállalkozási szerződést késedelmesen, az átadás és átvételi eljárás befejezésekor, 2019. november 25. napján teljesítette csupán, így a szerződés 6.4. pontja szerint a maximális összegű kötbér volt érvényesíthető vele szemben, amelyből a felperes egyébként 6 246 809 forintot el is ismert. Alperesi álláspont szerint jogszerű volt a vállalkozói díjból a kötbér visszatartása. Műszaki ellenőrének állításaira támaszkodva az átadás-átvételi eljárás során az észlelt hibákat kellő időben és körültekintéssel jelezte. A felperes szerződésben vállalta a szivattyú használatba helyezését is. Vitatta, hogy a teljesítésigazolásra utólag, egyoldalú nyilatkozatként vezette rá azt, hogy a felperes által elismert kötbér összege 41 645 394 forint. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a szerződésben a Ptk. 247.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérő, szigorúbb feltételű teljesítést vállalt.

[31] Az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a Ptk. 6:49. § (1) bekezdése és a Ptk. 6:186. § (1) bekezdése alapján őt megillető késedelmi kötbér esedékessé vált és az megszüntette a felperes kereseti kérelmében érvényesített vállalkozói díjat.

[32] Az alperes viszontkeresetet is terjesztett elő 35 398 585 forint kötbér és ezen összeg után 2019. október 31. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetése iránt, melyet a Ptk. 6:186. § (1) és a 6:48. § (1) bekezdésében foglaltakra alapított. Álláspontja az volt, hogy a felperes a 2019. szeptember 30-i végteljesítési határidőhöz képest csak 2019. november 25-én teljesítette a perbeli vállalkozási szerződést, késedelme meghaladta a 20 napot, így a maximális összegű kötbér megfizetésére köteles.

[33] A felperes a beszámítást tartalmazó irattal szembeni ellenkérelmében kérte annak elutasítását. Indokai szerint a beszámítás a Kbtv. 135. § (6) bekezdésébe ütközik, ezért érvénytelen, elismerés hiánya miatt a vállalkozói díjjal szemben nem kerülhetett beszámításra a késedelmi kötbér összege. Hivatkozott továbbá arra, hogy késedelmi kamat követelést egyébként sem érvényesíthet az alperes, hiszen a késedelmi kötbér összegét a vállalkozói díjból visszatartotta, így annak teljesítése kapcsán késedelem nem merült fel. A felperes a viszontkeresettel szembeni ellenkérelmében kérte annak is az elutasítását az ismertetett indokai alapján.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének indokai

[34] Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelem szerint marasztalta felperes javára az alperest, míg a viszontkeresetet elutasította. Rendelkezett az alperest terhelő perköltségfizetési kötelezettségről és a viszontkeresetre le nem rótt eljárási illeték viselésről.

[35] A jogi indokolás kiindulópontjaként meghatározta, hogy a felek között vállalkozási típusú szerződés jött létre, melynek tartalmát okirati bizonyíték rögzíti. Az 1. számú szerződésmódosítás pótmunkaként nevesítette a dízel szivattyú beszerzését, melyhez vállalkozói díjköltséget nem rendeltek a felek. Ezzel kapcsolatban a bíróság megállapította, a szivattyú beszerzése és telephelyre történő szállítása képezte kizárólag szerződésmódosítás alapján a felperes szerződési kötelezettségét, a beszereléssel, illetve annak csatlakoztató idomokkal történő ellátása nem volt a felperes feladata, így ezzel kapcsolatban szerződésszegésre alapított igényt alperes nem érvényesíthet.

A perben alperes által érvényesített kötbérkövetelés tekintetében megállapította, az alperes érdekkörébe tartozott azon tényállításának bizonyítása, hogy a szerződésben kikötött teljesítési határidőhöz képest a felperes a vállalkozási szerződést csak 2019. november 25. napján, neki felróható okból késedelmesen teljesítette. Az átadás-átvételi jegyzőkönyv alapján a bíróság tényként állapította meg, hogy a 2019. október 7. napján megkezdett átadás-átvételi eljárást megelőzően a felperes 2019. október 3. napján jelentett készre úgy, hogy már javításokat is végzett.

[36] Az átadás-átvételi eljárás lefolytatására, valamint a felperes késelemének meghatározására irányuló szakértői bizonyítást értékelve, a bíróság a szakértői véleményt aggálytalan, hitelt érdemlő bizonyítékként fogadta el. Részletesen ismertette a szakértői vizsgálat folyamatát és az alperes által sérelmezett egyes hibákkal kapcsolatos szakértői álláspontokat. Ezekre vonatkozóan kiemelte, a szakértő részben azt állapította meg, hogy 2019. október 3. napjáig a műszaki átadást akadályozó hibák kijavításra kerültek, másrészt a további alperes által megjelölt hibákra nézve azt az álláspontot foglalta el, hogy azok a létesítmény rendeltetésszerű használatát már nem akadályozták. A szakértő a 2019. szeptember 30. és október 3. napja közötti javítási munkákat úgy értékelte, hogy a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibák kerültek kijavításra és a létesítmény ezen hibáktól mentes állapotba került. Ezt az átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzítettek tényszerűen megállapíthatóvá tették, és fényképfelvételek is alátámasztották.

[37] Az indokolás további részében a bíróság kitért arra, hogy mely okok miatt tekintette szükségletlennek a szakértői bizonyítás kiegészítését, illetve miért mellőzte az alperes által indítványozott tanúbizonyítást.

[38] A perbeli jogvita érdemi jogi megítélésének alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések ismertetése nyomán értelmezte a vállalkozási szerződés releváns pontjait. A perbeli bizonyítékok mérlegelésének összegzéseként megállapította, a 2019. szeptember 30. napján megtartott átadás-átvételi eljárás során észlelt, és az ott megjelölt, a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibákat, hiányosságokat a felperes 2019. október 3. napjára kijavította és készre jelentette. Az alperes ezt követően csak 2019. október 7. napján vizsgálta meg a létesítményt, az ekkor megjelölt további hibák azonban a rendeltetésszerű használatot nem érintették, ezért az átvétel akadályát azok már nem képezhették. A bíróság ezért a 2019. október 3-i időpontot tekintette a felperes tényleges teljesítésének, alperes ezt követően már alaptalanul tagadta meg a létesítmény átvételét.

[39] A szerződés 4.4. pontjának helyes értelmezése a bíróság szerint az, hogy a készre jelentést követő 8 napos időszak nem tekinthető kötbérterhesnek, tekintve, hogy az átadás-átvételi eljárás folytatása során rendeltetésszerű használatot akadályozó hibákat már nem találtak. A kivitelezés ellenőrzésével kapcsolatos megrendelői jogosultságok és kötelezettségek ismertetése nyomán a bíróság azt hangsúlyozta, hogy a létesítmény rendeltetésszerű, hibáktól mentes állapotának van jelentősége, nem pedig annak, hogy az egyes hibákat mikor lehetett felismerni. Ezt a kivitelezési szintet 2019. október 3. napján sikerült elérni, így a kötbérterhes késelem csak ezen időpontig állt fenn. A kötbér csak az általa elfogadott mértékben terheli a kivitelező felperest, az alperes beszámítási kifogása és viszontkeresete így alaptalan volt. Ennek megfelelően az alperes a kereseti kérelem szerinti vállalkozói díjban és annak járulékaiban marasztalásra került.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[40] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen lényeges eljárási szabálysértésekre hivatkozással annak hatályon kívül helyezését kérte, másodlagosan pedig érdemi felülbírálat útján az elsőfokú ítélet megváltoztatását akként, hogy a bíróság a keresetet utasítsa el és a viszontkeresetben foglaltaknak helyt adva kötelezze a felperest

35 398 585 forint és járulékai megfizetésére. Az elsőfokú ítélet rendelkező része, valamint a tényállás érdemi részeinek ismertetése nyomán részletezte az ítélet jogi indokolását is.

[41] A fellebbezés érdemi indokolásában elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a törvényszék megsértette a Pp. 6. §-ának, a bíróság közrehatási tevékenységére vonatkozó rendelkezését. Konkrétan a tanúbizonyítás, illetve a szakértői vélemény-kiegészítés iránti indítványainak mellőzését sérelmezte. Hangsúlyozta, az általa bejelentett tanú (az egykori polgármester) vallomása cáfolhatta és ezáltal aggályossá tehetné volna a szakértői véleményt, különösen az iskolaudvari csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítésének hiányosságai tekintetében. Részletezte, hogy álláspontja szerint a bizonyítási indítványa mindenben megfelelt az eljárásjogi szabályoknak és sérelmezte, hogy ennek ellenére az elsőfokú bíróság azt nem fogadta el. Állította továbbá, szakismeret nélkül megállapítható, hogy a szakértői vélemény több ponton önmagával és a perbeli adatokkal ellentétes. A szakértő hat hibát minősített rendeltetésszerű használatot akadályozónak, elsősorban bekötési, illetve folytonossági hiány miatt. Ilyen hibák azonban az alperes által megjelölt, de a szakértő által mégsem ide sorolt további esetekben is fennálltak, így az iskolaudvaron, illetve az ingatlan 1 címe szám alatti bekötési helyen. A záportározó oldalrészűjének burkolati hiánya a szakértő szerint is eróziós kárveszélyt jelentett, ezért az sem minősíthető a rendeltetésszerű használatot nem akadályozó hibának. A szakértői vélemény ellentmondásai miatt annak helyességéhez nyomatékos kétség fér. Alperes külön felhívta a figyelmet a szakértő iskolaudvar-bekötéssel kapcsolatos megállapításainak ellentmondásaira. A záportározó burkolati hiányával kapcsolatban pedig kiemelte, maga a szakértő sem tudta pontosan behatárolni a burkolati hiány helyét, méretét. Az alperes álláspontja ezzel kapcsolatban továbbra is az, hogy ezen hiba rendeltetésszerű használatot nem akadályozó minősége nem bizonyított, emellett az eróziós kár veszélye mindenképpen használatot akadályozó körülményként értékelendő. Ezt tanúbizonyítás is alátámasztotta, különösen személy 1 neve vallomása, melyből az alperes több idézetet is közölt. Felperes ezzel beismerte, hogy e körben nem szerződészerűen teljesített.

[42] A továbbiakban felhívta a figyelmet a vállalkozási szerződés 2/1. pontjára, melyben a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződéshez kapcsolódó dokumentáció alapján teljeskörűen megvalósítja az építési beruházást. Az utóbb megtalált és felrótt hibák miatt ez a teljesítési szint az elsőfokú bíróság által meghatározott időpontban még nem állt fenn. A törvényszék az aggályos szakvélemény alapján ettől eltérő, helytelen jogi következtetéseket vont le. Az alperes felhívta a figyelmet arra is, hogy a tereprendezés rendeltetésszerű kialakítása is a felperes szerződési kötelezettsége volt. Az építési szerződésben vállalt kiviteli tervek szerinti teljes műszaki tartalom megvalósításának követelményéből kell kiindulni, amennyiben több méteres szakaszok hiányoztak a rendszerből, úgy azt rendeltetésszerű használatra alkalmasnak nem lehet tekinteni.

[43] Ezt a felpereshez kapcsolódó személyek tanúvallomásai alátámasztották, melyekből többet idézett is az alperes. A felperes szakembereinek tanúvallomására alapítva az ingatlan 1 címe szám alatti áteresztő bekötési hiányossága ugyancsak rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának minősül, mivel a nem megfelelő bekötés alámosta volna az árokpartot, így e kivitelezési hiba további károsodáshoz vezethetett. E körben sem volt szerződészerű a felperesi teljesítés. Az alperes kérte a szakértelemmel bíró felperesi oldal tanúinak vallomását kellő súllyal figyelembe venni, melyek a szakértői véleményt alapjaiban teszik aggályossá.

[44] Alperes elfogadhatatlannak minősítette, hogy a szakértő a hibák megítélését illetően felvetette a szubjektívitas lehetőségét. Hangsúlyozta, a kivitelezést objektív mércével kellett volna vizsgálnia a szakértőnek. A periratokhoz csatolt fényképfelvételek kapcsán alperes állította, a felperesi kivitelezések azt mutatják, hogy azok minősége legfeljebb közepesnek tekinthető, illetve osztályba nem sorolhatók. Felhívta a figyelmet az építési helyszínen hagyott nagy mennyiségű földre és törmelékre, és egyéb szakszerűtlen kivitelezési elemekre. Alperes mindezt a felvételeket készítő személy 3 neve tanúvallomásából vett idézetekkel is alá kívánta támasztani, aki a helyszíni bejárásokon személyesen volt jelen. Ezzel szemben hiányolta, hogy a szakértői bejárások során egyik fél részéről sem jelent meg olyan személy, aki a kivitelezésben részt vett és szakértelemmel rendelkezett. Alperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság eljárásával megsértette a Pp. 346. § (4), (5) bekezdésében foglaltakat, mivel a szakértői vélemény mellett a tanúbizonyítás eredményét nem értékelte, a vallomásokra csak említés szintjén tért ki az ítéletben.

[45] Az átvétel megtagadásával kapcsolatban a Ptk. kommentárt idézve rögzítette, a jelentéktelen, kisebb hibák miatt a megrendelő az átvételt valóban csak akkor tagadhatja meg, ha azok megakadályozzák a rendeltetésszerű használatot. A jelen esetben az általa jelzett hibák azonban nem így értékelendők, ezért az átvétel megtagadása jogszerű volt. A hibák együttesen megakadályozták, ellehetetlenítették a rendeltetésszerű használatot. A műszaki átadás-átvétel feltétele a szerződésben meghatározott munkák maradéktalan teljesítése, ez a szerződésben vállalt kötelezettség a felperes számára is félreérthetetlen volt.

[46] Összegzőként alperes előadta, az elsőfokú bíróság egyoldalúan értékelte a bizonyítékokat, mivel kizárólag az igazságügyi szakértői véleményre alapította döntését, annak túlzott jelentőséget tulajdonított, jöllehet helyességéhez nyomatékos kétség fér és csak egy bizonyíték a rendelkezésre álló további tanúvallomások és egyéb okirati bizonyítékok mellett. A szakember tanúk vallomásai alperesi álláspont szerint perdöntő jelentőségűek, azok nem maradhatnak figyelmen kívül a bizonyítékok mérlegelése során. A helytelen és hiányos tényállásból az elsőfokú bíróság téves jogi következtetést vont le, és ezért tévesen utasította el a viszontkeresetet, illetve a beszámítási kifogást és tévesen marasztalta alperest.

[47] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a fellebbezésben hivatkozott eljárási hibák nem állnak fenn. Ezek közül kiemelte, hogy az alperes utólagos bizonyítási indítványa elkészt, annak a 2022. szeptember 20-i tárgyaláson történő előterjesztésére már nem volt eljárásjogi lehetőség figyelemmel a Pp. 220. § (3) bekezdésben rögzített határidő elmulasztására. Az alperes tévesen utalt az anyagi pervezetés szabályainak megsértésére is, az nem a jogi képviselővel eljáró fél hiányosan előterjesztett utóbizonyítási indítványa hiányosságainak pótlására szolgáló jogintézmény. A felperes megjegyezte, a bizonyítási indítványnak az elsőfokú bíróság azért nem adott helyet, mert azt nem tartotta relevánsnak, erre a Pp. 276. § (3), (5) bekezdései lehetőséget biztosítanak. A Pp. 6. §-ának megsértésére való hivatkozás is téves, alperesnek lehetősége volt már a perfelvételi szakban a volt polgármester tanúkénti meghallgatását indítványozni. Az alperesi beszámítást a felperes jogszerűtlennek minősítette, emellett elfogadhatatlannak tekintette, hogy a ki nem fizetett vállalkozói díjat viszontkeresettel is követeli alperes. Erre nézve érdemi indokolást nem is tartalmaz a fellebbezés.

[48] A szakvélemény fellebbezéssel támadott részeit illetően felperes általánosságban előadta, ő három napos kötbérterhes késedelmet nem vitatott, a 20 napra számított maximális késedelmi kötbérigény azonban alaptalan. Ennek eldöntéséhez alapvetően abban kellett állást foglalni, hogy a három hibacsoport, melyet alperes megjelölt, rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának minősül-e. A felperes felhívta a Ptk. 6:247. § (3) bekezdését, melyből következik, hogy a nem 100%-os mértékben teljesített művet is át kell venni, ha abban nincs rendeltetésszerű használatot akadályozó hiba. Ennél szigorúbb kikötésre a felek között nem került sor, teljes hiba- és hiánymentesség nem kérhető számon a felperesen. A perben a szakértőnek a hiba jellegét ebből a szempontból kellett vizsgálnia. Több, kisebb hiba előfordulása nem jelenti a rendeltetésszerű használatra való alkalmatlanságot. Felperes megjegyezte, ezeket a hibákat alperesnek már az első bejárásnál észlelnie és az átvétel akadályát jeleznie kellett volna. A felperes egyebekben egyetértett a szakvélemény elsőfokú ítélet szerinti minősítésével és értékelésével. A záportározó burkolati hiányosságait illetően kiemelte, azért nem minősül rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának, mivel az nem üzemszerűen áramló vízzel érintkező helyen volt, az esetleges eróziós kár csak hosszú idő alatt következhetett volna be, ez a hiányosság a mű alapfunkcióját nem befolyásolta. Ezt az első bejárás során nem is tekintette még az alperes jelentős hibának.

[49] Az iskolaudvar bekötésének hiánya kapcsán felperes felhívta a figyelmet, hogy a telek csapadékvíz-bekötése nem a közterületi csapadékvíz-elvezető rendszer alapeleme, így az nem rendszerbeli, csupán helyi hiányosság volt. A szakértő emellett megállapította, az iskolaudvar burkolati fedettsége és az udvar lejtési viszonyaiból adódóan ez a hiány nem okozott volna kárt az ingatlanban. Kérte figyelembe venni, hogy olyan szakkérdésben foglalt állást a szakértő, amely nem tanúbizonyítás tárgyát képező tényállási elem.

[50] Az ingatlan 1 címe szám alatti terület áteresztő bekötésének hiányával kapcsolatban felhívta a figyelmet, hogy a helyszínrajzon ez meglévőként szerepelt, így annak elkészítése valójában nem is képezte a vállalkozási szerződés tárgyát, és az árazatlan költségvetés kiírásban sem szerepelt. Emellett csak kisebb burkolati hiányossággal kapcsolatos probléma merült fel, mely semmiképpen sem tekinthető használatot akadályozó hibának. Végezetül, visszautasította a teljesítéssel kapcsolatos minőségi kifogásokat, utalva arra, hogy konkrétumot egyik jegyzőkönyv sem tartalmaz ezzel kapcsolatban.

[51] Az alperes további észrevételében teljes egészében vitatta a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakat. Hangsúlyozta, az általa megjelölt eljárási szabálysértések megítélése a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörébe tartozik, ilyen az utólagos tanúbizonyításra vonatkozó és elutasított indítványának kérdése. Azt továbbra is sérelmezte, és kétségbe vonta, hogy utólagos bizonyítási indítványával megsértette volna a perkoncentráció elvét. Az egyes hibák felmerülésének, jelzésének időpontjait illetően idézte a Ptk. 6:242. § (2) bekezdését, melyből következően felperes szerződésszerű teljesítéséhez fűződő felelőssége független az alperes ellenőrzésétől. A szakértői vélemény bizonyító erejének kétségességét illetően hangsúlyozta, számos körülmény van, amely fennállása esetén szakismeret nélkül is megállapítható, hogy egy szakvélemény nem alkalmas a bizonyításra. A szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér, a Pp-ben rögzített aggályossági okok fennállnak, ezeket fellebbezésében részletesen előadta. Az egyes hibák súlyosságának megítélését illetően előadott tényállításait változatlanul fenntartotta. Külön kiemelte az iskolaudvar csapadék elvezetésének hiányosságát, mely álláspontja szerint önmagában megállapíthatóvá teszi az egész létesítményre nézve a rendeltetésszerű használatra való alkalmatlanságot. Továbbra is hivatkozott az elsőfokú eljárásban rögzített tanúvallomásokra,

melyek kétségesse teszik a szakvélemény helyességét. Külön kiemelte személy 3 neve tanúvallomását, aki fotókat is csatolt, mely az alperesi álláspontot támasztja alá. A tanúvallomás és rendelkezésre bocsátott fényképek alapján az bizonyosan megállapítható, hogy 2019. október 16-án még nem volt alkalmas rendeltetésszerű használatra a létesítmény.

[52] Az alperesi beadványra a felperes egy további észrevételt tett, melyben kitért az utóbizonyítás elkésett voltára, a megrendelő ellenőrzési jogának kérdésére, az iskolaudvar bekötési hiányosságának álláspontja szerint helyes értékelésére. személy 3 neve tanú megállapításaival kapcsolatban hangsúlyozta, az átadás-átvételi jegyzőkönyvek a döntő jelentőségű bizonyítékok.

Az ítéltábla döntésének indokai

[53] A fellebbezés nem alapos.

[54] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és a minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indítékait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[55] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és ugyanennek a bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, illetve a viszontkeresetének történő helyt adást.

[56] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény rendelkezései szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

Az előbbiek azt jelentik, amennyiben a fellebbezésben a fél az ítélet megváltoztatását, illetve annak hatályon kívül helyezését is kéri, a másodfokú bíróságnak először a hatályon kívül helyezéssel kapcsolatos kérelmet kell megvizsgálnia, és csak annak megalapozatlansága esetén dönthet az ügy érdemében.

[57] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha a szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi döntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[58] Az alperes az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését, illetve az ítélet hatályon kívül helyezésének indokát egyrészt az érdemi tárgyalási szakban előterjesztett utólagos bizonyítási indítványai elutasításában, másfelől az – álláspontja szerint – aggályos szakértői vélemény elfogadásában és az új szakértő kirendelésének hiányában jelölte meg.

[59] Az utólagos bizonyítási indítvány elutasítása kapcsán hivatkozott a Pp. 6. §-ában szabályozott bíróság közrehatási tevékenységére, amely szerint a bíróság a perkoncentráció érvényesülése érdekében az e törvényben meghatározott módon és eszközökkel hozzájárul ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék.

[60] Emellett az elsőfokú bíróság anyagi pervezetés körében elkövetett jogszabálysértését is állította. Álláspontja szerint a bíróság nem tett eleget a Pp. 237. § (4) bekezdés rendelkezéseinek, mely alapján a bíróság az (1)-(3) bekezdésben meghatározott esetekben az ügy körülményeitől függően a félhez intézett kérdéssel nyilatkozattételre felhívással, illetve tájékoztatással járul hozzá ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék.

[61] Az alperes a 65. számú jegyzőkönyv 2.-3. oldalán rögzítetten utólagos bizonyítási indítványát a Pp. 220. § (1) bekezdés b) és e) pontjára hivatkozással terjesztette elő. Az előbbi jogszabályi rendelkezés szerint a perfelvételt lezáró végzés kihirdetését követően a fél az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig akkor terjeszthet elő további bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre újabb bizonyítékot, ha [b) pont] az valamely bizonyítási eszköz bizonyító erejének, bizonyítás eredményének cáfolatára szolgál, feltéve, hogy az ellenbizonyítás lehetőségének módja, eszköze csak a lefolytatott bizonyításból vált számára felismerhetővé, illetve [e) pont] ha az egy új tényállítás alátámasztására vagy cáfolatára szolgál.

[62] A Pp. 220. § (3) bekezdése szerint az (1) bekezdés b) pontja esetén a fél a bizonyítási indítványt vagy bizonyítékot a lefolytatott bizonyítástól számított 15 napon belül terjesztheti elő, egyidejűleg köteles az ellenbizonyítási lehetőség utólagos felismerhetőségét és az előterjesztett bizonyítási eszköz ellenbizonyításra való alkalmasságát valószínűsíteni.

Az (5) bekezdés értelmében a fél bizonyítási indítványt vagy bizonyítékot az (1) bekezdés e) pontja esetén az új tényállítás közlésétől vagy az új tényállítás tudomására jutásától számított 15 napon belül terjesztheti elő.

[63] Az alperes sérelmezte, amennyiben az elsőfokú bíróság ítéletében ([53] bekezdés) rögzített indokok szerint arra figyelemmel utasította el utólagos bizonyítási indítványát, hogy nem jelölte meg bizonyítási indítványa mely bizonyíték utólagos cáfolatára szolgál, illetve az ellenbizonyítási lehetőség utólagos felismerhetőségét és az előterjesztett bizonyítási eszköz ellenbizonyításra való alkalmasságát nem valószínűsítette, akkor a Pp. 6. §-ára, illetve a Pp. 237. § (4) bekezdésére figyelemmel miért nem hívta fel, hogy az előterjesztett indítvány vonatkozásában szükséges a szóban előadottakon túl annak konkretizálása, hogy az indítvány pontosan mely bizonyíték utólagos cáfolatára szolgál.

[64] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen ismertette, hogy az alperes által a tárgyalás berekesztését megelőző utolsó tárgyaláson előterjesztett utólagos bizonyítási indítványt miért utasította el. E körben az ítéltábla csak utal arra, hogy az elsőfokú bíróság által megküldött szakértői véleményre annak kézhezvételétől számított 15 napon belül, 61. számú beadványában reagált az alperes, ennek 4., 5., 6. oldalán tett észrevételeket a szakértői véleményre, ugyanakkor ezzel egyidejűleg még nem terjesztette elő a későbbiekben megtartott tárgyaláson benyújtott utólagos bizonyítási indítványát. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványt helyesen – a Pp. 220. § (6) bekezdésére figyelemmel hiánypótlási felhívás nélkül –, annak elkésztsége miatt utasította el, e körben anyagi pervezetési kötelezettsége fel sem merült. Emellett helytállóan utalt fellebbezési ellenkérelmében a felperes arra, hogy a Pp. 220. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással előterjesztett utólagos bizonyítási indítvány is megalapozatlan, hiszen új tényállítás e körben nem történt, csupán a szakértői vélemény megállapításával kapcsolatban kezdeményezett utólagos (ellen)bizonyítást az alperes.

[65] Az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést akkor sem, amikor az alperes elutasított bizonyítási indítványát csak az ítéletben indokolta meg. Erre a Pp. 220. § (7) bekezdés, Pp.346. § (6) bekezdés rendelkezései lehetőséget biztosítanak.

[66] A kifejtetteken túlmenően az ítéltábla egyetért az elsőfokú bírósággal abban is, hogy személy 4 neve volt polgármester meghallgatása a perbeli iskolaudvarról a perbeli időszakot megelőzően történt vízelvezetésre vonatkozóan nem bír relevanciával az ügyben. A perbeli jogvita elbírálása során a Ptk. 6:247. § (3) bekezdés szabályát alapul véve ugyanis azt kellett vizsgálni az iskolaudvar vízelvezetési hibájával kapcsolatban, hogy a kétségtelenül hiányos kivitelezés az egész létesítmény rendeltetésszerű használatát megakadályozta-e, nem pedig azt, hogy korábban milyen műszaki megoldású volt a csapadékvíz-elvezetés az iskolaudvaron, és ahhoz képest milyen változást jelentett a hiányos felperesi kivitelezés. Ebben a szakkérdésben a szakértő egyértelműen állásfoglalást tett, egyrészt nem sorolta ezt a szakaszt a létesítmény fő rendszeréhez tartozó alapelemnek, másrészt elfogadható és életszerű magyarázatot adott arra, hogy az egész rendszer működését miért nem akadályozta ez a kivitelezési hiba. Mindettől függetlenül természetesen szavatossági kötelezettségként a kijavítás terhelte a felperest, melynek rövid időközzel eleget is tett. Az átadás-átvételnél azonban ez a kivitelezési hiba nem képezhetne akadályát, kötbérterhes felperesi késedelmet nem keletkeztetett.

[67] Az alperes fellebbezésében a Pp. 316. § (1) bekezdés c) és d) pontjára utalással hivatkozott a szakértői vélemény aggályosságára.

[68] A Pp. ezen rendelkezései szerint a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ha önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.

[69] Az alperes állítása szerint a szakértői vélemény önmagával, illetve a perbeli adatokkal azért ellentétes, mert egyes hibás teljesítés kapcsán a „bekötés hiányát”, illetve a „folytonossági hiányt” rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának tekintett, más esetekben pedig nem.

[70] Az ítéltábla álláspontja szerint e körben helyesen hivatkozott a fellebbezés a Pp. Kommentárra. A szakértői vélemény aggályossága valóban akkor állapítható meg, hogy ha az hétköznapi ismeretekkel rendelkező felek, illetőleg a bíróság számára is felismerhető. Helyesen utalt ugyanakkor a fellebbezési ellenkérelmében a felperes arra, hogy egy hiba rendeltetésszerű használatot akadályozó vagy annál kisebb mértékű jellegét nem feltétlenül a hiba nagysága, mértéke, hanem a hiba műszaki tartalma határozza meg, mely egyértelműen szakkérdés. Itt kívánja hangsúlyozni az ítéltábla, hogy egy egész létesítmény rendeltetésszerű használhatósági szintjének elérését kizárólag szakértő tudja, elsősorban az írásbeli dokumentáció és a helyszíni felmérés alapján megállapítani, a tanúbizonyítás erre nem alkalmas. Tanú legfeljebb arra szolgáltathat bizonyítékot, hogy hol, és milyen hibákat, milyen számban tártak fel kiegészítve az írásbeli dokumentációt. A hibák műszaki tartalmának rendeltetésszerű használhatóság szempontjából történő meghatározása nem a tanú feladata, az egyértelműen szakkérdés. E tekintetben a szakértői véleménynek van döntő jelentőségű bizonyító ereje. Megjegyzendő, hogy a második szemlén felvett jegyzőkönyvben az alperes által e körbe sorolt három hiba egyértelmű körülírása megtörtént, így kizárólag azokat kellett a szakértőnek az említett szempontból vizsgálnia. További hibákra, még ha azok fényképpel dokumentáltak is, az alperes utóbb a perben átadás-átvételt akadályozó körülményként már nem hivatkozhat, így a 2019. október 16-i fényképfelvételek már nem szolgálhatnak alperesi álláspontot megerősítő bizonyítékkal. A jelen ügyben amennyiben a csatornahálózat összeköttetése vagy folytonossága hiányos (pl. az utcai fővezeték egy része egyáltalán nem készül el, vagy kivitelezéskor keletkezett dugulás akadályozza a rendszerben lévő víz szabad elfolyását), úgy ez – mint akár kisebb – hiba is akadályozhatja a rendeltetésszerű használatot, míg más, pl. egy lakóház vízbekötésének a hiánya vagy nem megfelelő műszaki kivitelezése nyilvánvalóan nem gátolja meg a teljes csatornarendszer rendeltetésszerű használatát, működését.

[71] A perben a felek által nem volt vitatott az a tény, hogy a vállalkozás tárgyának a 2019. szeptember 30-án történő átadás-átvétele során a kivitelezésben hibákat találtak a felek, melyek egy részét rendeltetésszerű használatot akadályozó, más részét kisebb jelentőségű hibáknak minősítették. Az sem volt vitatott a felek között, és a felperes maga is elismerte, hogy az ekkor megjelölt hibák teljes kijavítására csak 2019. október 3-áig került sor, így ezáltal elismerte 3 napos kötbérterhes késedelmet. Az sem volt vitatott a felek között, hogy az átadás-átvételi eljárás végére felperes valamennyi – rendeltetésszerű használatot akadályozó, illetve nem akadályozó –, akkor felismert hibát kijavította. A vita a felek között abban volt, hogy mikorra javította ki a felperes a vállalkozás tárgyában átadás-átvételi eljárás megkezdésekor fennálló rendeltetésszerű használatot akadályozó hibákat, illetve ennek időtartama kimeríti-e a felek szerződésében rögzített késedelmi kötbér lehetséges 20 napos teljes mértékét. Az alperes beszámítása, illetve viszontkeresete is a szerződés alapján

megállapítható teljes mértékű késedelmi kötbér érvényesítését célozta [Ptk. 6:186. § (1) bekezdés, szerződés 6.1. pontja és 6.2. pontja], ezért a bíróságnak ezeket a körülményeket érdemben vizsgálnia kellett.

[72] A Ptk. 6:247. § (3) bekezdése szerint nem tagadható meg az átvétel a mű olyan hibája miatt, amelynek kijavítása vagy pótlása nem akadályozza a rendeltetésszerű használatot.

[73] Lehetőség van arra, hogy a felek a vállalkozási szerződésben a Ptk. előbbi – diszpozitív – rendelkezéséhez képest a vállalkozó magasabb szintű kivitelezési kötelezettségét írják elő, amely esetben nemcsak a rendeltetésszerű használatot gátló hibák fennállása esetén tagadható meg a mű átvétele. Ehhez azonban szükséges, hogy a felek pontosan meghatározzák erre vonatkozó szándékukat. Az ilyen, vállalkozói többletkockázattal járó kikötést – pl. a magas kötbér teher miatt – azonban a bírói gyakorlat elvárása szerint kifejezetten és félreérthetetlenül kell megszövegezni a szerződésben (BDT2003. 893, BDT2012. 2616).

[74] Alperes arra hivatkozott, hogy a felperes hibátlan teljesítést vállalt, mivel a felek a szerződés 2.5. pontjában akként állapodtak meg, hogy a felperes a szerződés tárgyát a szerződésben szabályozottak, valamint a vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, magyar és Európai Unió előírások és szabályok szerint műszakilag és minőségileg kifogástalan kivitelben, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban, elsőosztályú minőségben köteles kivitelezni. Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával: az előbbi szerződéses megállapodás nem a gyakorlatban elvárt legmagasabb minőségű, hiánytalan vagy teljesen hibamentes teljesítési kötelezettséget írt elő az átvétel feltételeként a felperes részére. Nem történt tehát eltérés a Ptk. 6:247. § (3) bekezdés diszpozitív szabályozásától, így az az irányadó a felek jogviszonyára. Megjegyzendő, hogy maguk a felek sem tekintették ilyennek az említett szerződéses kikötést, mivel a műszaki átadás-átvétel során készült jegyzőkönyvben elkülönítve tüntették fel tételesen a rendeltetésszerű használatot akadályozó és az egyéb, kisebb jelentőségű hibákat. Az alperes műszaki ellenőre maga is különbséget tett a feltárt hibák között; amennyiben teljesen hibátlan teljesítésre lett volna köteles a felperes, ilyen megkülönböztetés nem történt volna.

[75] Ennek folytán azt kellett a perben vizsgálni, hogy melyek voltak a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibák, illetőleg azokat felperes mikor javította ki. A felperes 3 nap késedelmes teljesítést elismert a rendeltetésszerű használatot akadályozó hibák kijavítása kapcsán, ezért a perben azt kellett eldönteni, hogy ennél több késedelem bekövetkezett-e, és ettől függően mekkora összegű késedelmi kötbérre jogosult az alperes.

[76] Az értelmezési vita a felek között három hiba vonatkozásában alakult ki a műszaki hiány jelentőségét illetően: a záportároló burkolatának hiányossága, az ingatlan 1 címe számú ház bekötése, illetve az iskolaudvaron összegyűlt esővíz bekötése a csatornahálózatba. A szakértői vélemény egyértelműen megállapította, hogy az előbbiek nem rendeltetésszerű használatot meggátló hibák voltak, azaz nem akadályozták a csapadékvíz-elvezető rendszer működését, használatát. E megállapítás szakkérdésben való állásfoglalás, melyet a perben meghallgatott, egyébként esetleges szaktudással rendelkező tanúk eltérő, szubjektív véleményei, több év távlatára visszamenő bizonytalan emlékei nem tehetik

aggályossá. A felperes fellebbezésében kifejtettekkel ellentétben az elsőfokú bíróság ítéletében értékelte a perbeli tanúvallomásokat. Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy személy 3 neve tanú meghallgatásakor felidézett és fényképfelvételekkel dokumentált minőségi hibák erre irányuló konkrét alperesi igényérvényesítés hiányában a felperes késedelmes teljesítése kapcsán a jelen perben nem vizsgálhatók. A bizonyítás csak az alperes által megjelölt, az átvételt akadályozó három hiba vizsgálatára irányulhatott.

[77] Ezekre nézve fontos általános szempont, hogy az eredményes átvétel megtagadása a megrendelő részéről nem lehet önkényes, ennek pontos indokait jegyzőkönyvben rögzíteni kell. Általában olyan kivitelezés, amely mentes minden hiánytól, nincsen. A jelentéktelen, kisebb hiányok, amelyek a rendeltetésszerű használatot nem gátolják, nem szolgálhatnak alapul az átvétel megtagadásához. Az ilyen hibák együttes előfordulása vagy azok javítása miatt a megrendelő az átvételt csak akkor tagadhatja meg, ha azok teljes mértékben megakadályozzák, ellehetlenítik a rendeltetésszerű használatot. Az építés befejezése után végzett javítások természetes velejárója, hogy kényelmetlensége a használat során helyel-közzel fennakadást okoznak, a teljesítés időpontját illetően azonban csak az olyan hibák, hiányok vehetők figyelembe, melyek a létesítmény rendeltetésszerű használatát oly mértékben akadályozzák, hogy ezzel az egész létesítmény működése lehetetlenné válik. Ha viszont nagyobb számú kisebb hiba áll fenn és ezek elhárítása oly mértékű munkavégzést feltételez, amely miatt a kijavítás alatt nem lehet használatba venni a létesítményt, az átadás ilyen esetben már nem tekinthető eredményesnek. Amennyiben a megrendelő alaptalanul tagadja meg az építmény műszaki átadás-átvételét, a teljesítés hatálya a formális műszaki átadás-átvétel nélkül is beállnak. Ilyen esetben a kivitelező nem esik kötbérterhes késedelembe (BDT2003. 893 számú eseti döntés, BDT2007. 1627 számú eseti döntés III. pont, BDT2012. 2616 számú eseti döntés).

[78] Kétségtelen nehézséget okozott az ügy tisztázása során, hogy a jegyzőkönyvekben az ingatlan 1 címe számú háznál két hibát is feltártak a felek, illetőleg a záportározó hibáját az alperes utólag minősítette át rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának egy későbbi (F/5.) jegyzőkönyvben. Az iskolaudvaron készült csapadékvíz-gyűjtő akna bekötésének hiányát pedig csak egy későbbi bejárás során észlelték a felek.

[79] A záportározó burkolatának hiányát a helyszíni szemlén az alperes nem teljes bizonyossággal a tározó ÉK-i sarkában jelölte meg. A szakértő megfelelően indokolta, és hétköznapi ismeretekkel is belátható, hogy a záportározó burkolatának részbeni hiánya – amely egyébként csak átmeneti jelleggel, jelentős mennyiségű csapadék lehullása esetén szolgál az esővíz tárolására – nem akadályozhatta volna meg a teljes csapadékelvezető rendszer használatát. Amennyiben ugyanis a betárolt csapadék a nem burkolt résszel érintkezett volna, csak hosszabb idő, évek elteltével okozhatott volna olyan jellegű problémát (bemosódást, eltömődést), amely a használatot akadályozhatja. A perbeli adatokból megállapítható, hogy maga az alperesi műszaki ellenőr sem minősítette eredetileg, az első bejárás alkalmával ezt a hiányosságot rendeltetésszerű használatot akadályozó hibának.

[80] Az ingatlan 1 címe számú ház kapcsán két hibát tárt fel az átadás-átvételi jegyzőkönyv, egyrészt a ház előtti árokban maradt építési törmelék akadályozta az esővíz akadálytalan lefutását – melyet a felperes azonnal, még a 2019. október 3-án történt kézsre jelentést megelőzően kijavított –, illetve az ingatlan 1 címe számú ház csapadékvíz bekötésének hiányát az utcai árokba. Ennek kapcsán ugyanakkor az igazságügyi szakértő

egyértelműen kijelentette, hogy az átereszt a vállalkozási szerződés részét képező helyszíni rajzon eleve meglévőként szerepelt, így ennek elkészítése nem képezte a vállalkozási szerződés szerint a felperes kötelezettségét, továbbá ez az átereszt bekötés az árazatlan költségvetési kiírásban sem szerepelt. Azaz, a vállalkozási szerződés ezzel az áteresszel kapcsolatban semmilyen feladatot nem írt elő a felepres részére. A szakértői véleményhez csatolt fényképfelvételekből az is megállapítható, hogy az ingatlan 1 címe számú ház előtt már a kivitelezést megelőzően is valóban volt egy betoncsővel kivitelezett csapadékvíz-bekötés, így lényegében az új bekötésnek a hiányossága bizonyosan nem akadályozta volna az esővíz-elvezető rendszer működését. Az új bekötéssel kapcsolatos hibát az alperes abban is látta, hogy az nem megfelelően került kivezetésre, így a kifolyás környékén hosszabb idő alatt kimosódás keletkezhetett volna. Ez azonban az ítéltábla álláspontja szerint sem volt rendeltetésszerű használatot akadályozó hiba, melyet egyébiránt a felepres rövid időn belül ugyancsak kijavított.

[81] Az iskolaudvar bekötésének elmaradása kapcsán a szakértő szakvéleményében, illetőleg személyes meghallgatásakor és a szakvélemény kiegészítésében is utalt arra, hogy ez egy olyan külső végpontja a rendszernek, amely annak működését, rendeltetésszerű használatát nem akadályozza. Az is rögzítésre került, hogy az iskolaudvaron megfelelően kiépítésre kerültek a csapadékvíz-gyűjtő lefolyók, illetve egy gyűjtő akna is kivitelezésre került, ezért a bekötés hiánya csak akkor jelentett volna gondot, ha nagy mennyiségű eső folytán a gyűjtőakna túl csordult volna. Ekkor is azonban a terep lejtésére figyelemmel a csapadékvíz kifolyt volna az utcára, az ott található árokba, erre azonban a javítás előtt nem került sor. A bekötés hiányát maguk a felek is csak később ismerték fel, és az azonnal javításra került a felperes részéről. Az ítéltábla e körben osztja a szakértő véleményét: a bekötés hiánya ebben az esetben sem akadályozta a településen kiépített teljes csapadékelvezető rendszer rendeltetésszerű használatát, így a mű átvétele erre hivatkozással nem volt jogszerűen megtagadható az alperes részéről.

[82] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy az alperes a település csapadékelvezető rendszerének fogalmát a perbeli szakértőtől eltérően határozta meg a rendeltetésszerű használat körében. Valójában a rendszer akkor nem képes rendeltetésszerű működésre, ha a hálózatának fő elemei nem folytonosak, nem képes elvezetni egy átlagos vízmennyiséget, nem a megfelelő irányban lejt vagy nem megoldott az esetleges szintkülönbségek közötti átemelés. Az egyes végpontok rendszerhez való rácsatlakozásának hibája – még ha az esetleg nagyobb mennyiségű csapadékelvezetést feltételez (pl. iskola) – önmagában nem akadályozza egészében a vízelvezető-hálózat rendeltetésszerű használatát, működését.

[83] Végül az ítéltábla utal arra, mivel az alperes által hivatkozott hibák nem minősülnek rendeltetésszerű használatot akadályozó hibáknak és a felperes 2019 október 3-án megfelelő műszaki tartalommal teljesített, az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a továbbiakban a jogellenesség körében felhozott hivatkozások (közbenső szerződésszegés, elvárható magatartás elvének megsértése) és a beszámítás, illetve a viszontkereset vizsgálatát.

[84] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésére figyelemmel helybenhagyta.

[85] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83. §-a alapján köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárási költségét. A felperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján állapította meg.

[86] A pereszes alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt, feljegyzett 2 5000 000 forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése és a 102. § (6) bekezdése alapján.

Szeged, 2023. február 9.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró